

บอกเล่าเก้าสิบจากการสัมภาษณ์

“ การรู้สารสนเทศของปวงชน :
เรียนรู้เพื่อสังคมเศรษฐกิจพอเพียง ”

ตอนแรก

มัทนา สุนันตา

งานสารสนเทศและห้องสมุดศาสตร์ มงคลสุข

-
- จรรยาบรรณบรรณารักษ์และนักสารสนเทศ
 - การรู้สารสนเทศกับสังคมเศรษฐกิจพอเพียง
 - นโยบายของรัฐกับการรู้สารสนเทศ
 - การรู้สารสนเทศของประชาชน

จรรยาบรรณบรรณารักษ์และนักสารสนเทศ

จรรยาบรรณบรรณารักษ์และนักสารสนเทศของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ประกาศใช้เมื่อ พ.ศ. 2521 ปรับปรุงครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2529

การปรับปรุงครั้งนี้เป็นการปรับปรุงครั้งที่สอง พ.ศ. 2550 เพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในวิชาชีพและสังคม

จรรยาบรรณนี้ใช้เป็นแนวทางสำหรับบรรณารักษ์และนักสารสนเทศในการประกอบวิชาชีพ มีสาระสำคัญครอบคลุมจรรยาบรรณ ต่อผู้รับบริการ วิชาชีพ ผู้ร่วมงาน สถาบัน และ สังคม ดังนี้

จรรยาบรรณบรรณารักษ์และนักสารสนเทศ

1. พึงให้บริการอย่างเต็มความสามารถ ด้วยบริการที่มีคุณภาพและด้วยความเสมอภาคแก่ผู้รับบริการ
2. พึงรักษาความลับ เคารพและปกป้องสิทธิส่วนบุคคลและสิทธิในการรับรู้ของผู้รับบริการ
3. พึงมีความศรัทธาในวิชาชีพและใช้วิชาชีพปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ อดทน และมุ่งประโยชน์ส่วนรวม โดยปราศจากการถูกครอบงำด้วยอิทธิพลหรือผลประโยชน์อันมิชอบทุกประการ

จรรยาบรรณบรรณารักษ์และนักสารสนเทศ

4. พึงแสวงหาความรู้และพัฒนาตนทางวิชาการ วิชาชีพ อย่างต่อเนื่องให้ทันความเปลี่ยนแปลง และได้มาตรฐานทางวิชาการ วิชาชีพระดับสากล

5. พึงเป็นกัลยาณมิตรของผู้ร่วมงาน ร่วมมือ สานับสนุน ส่งเสริมช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน เปิดโอกาสให้แก่งานและกัน และสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ เพื่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

6. พึงพัฒนาสัมพันธ์ภาพและความร่วมมือระหว่างบุคคลและสถาบัน และธำรงไว้ซึ่งชื่อเสียงและเกียรติภูมิของสถาบัน

จรรยาบรรณบรรณารักษ์และนักสารสนเทศ

7. ไม่พึงใช้ตำแหน่งหน้าที่ ชื่อประโยชน์ส่วนตนหรือหมู่คณะโดยมิชอบ
สถาบันและทรัพยากรของสถาบันเพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตนหรือหมู่คณะ
โดยมิชอบ

8. พึงยืนหยัดในหลักการแห่งเสรีภาพทางปัญญา เคารพและปฏิบัติ
ตามกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา และดำรงไว้ซึ่งเสรีภาพของห้องสมุดและ
เกียรติภูมิของวิชาชีพ

9. พึงมีความรับผิดชอบต่อสังคม อุทิศตนเพื่อประโยชน์และความมั่นคง
ของสังคม และมีบทบาทในการพัฒนาสังคมไทยสู่สังคมภูมิปัญญาและการ
เรียนรู้ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประชาชนและประเทศชาติ

การรู้สารสนเทศกับสังคมเศรษฐกิจพอเพียง

การรู้สารสนเทศ

หมายถึง ค ความรู้และความสามารถของบุคคลในการระบุนหา ต้องการสารสนเทศของตนเอง ค ความสามารถในการค้นหา ประเมินคุณค่าและใช้ประโยชน์จากสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การรู้สารสนเทศกับสังคมเศรษฐกิจพอเพียง

สังคมเศรษฐกิจพอเพียง

คือ สังคมที่มีการดำเนินชีวิต โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง

การรู้สารสนเทศกับสังคมเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน

การรู้สารสนเทศกับสังคมเศรษฐกิจพอเพียง

ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้และรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆมาใช้ในการวางแผนและการดำเนินงานทุกชั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม

ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

การรู้สารสนเทศกับสังคมเศรษฐกิจพอเพียง

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ แหล่งสารสนเทศสำหรับเกษตรกร

- * ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ จ.ฉะเชิงเทรา
- * ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ จ.เพชรบุรี
- * ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ จ.จันทบุรี
- * ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ จ.เชียงใหม่
- * ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทองฯ จ.นราธิวาส
- * ศูนย์ศึกษาพัฒนาภูพานฯ จ.สกลนคร

การรู้สารสนเทศกับสังคมเศรษฐกิจพอเพียง

การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง สามารถประยุกต์ใช้ได้ในทุกระดับ ทุกสาขา ทุกภาค ของเศรษฐกิจ ทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคการเกษตร ภาคชนบท ภาคการเงิน ภาคอสังหาริมทรัพย์ และการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ โดยมีหลักการที่ คล้ายคลึงกัน คือ เน้นการเลือกปฏิบัติอย่างพอประมาณ มีเหตุมีผล และสร้าง ภูมิคุ้มกันให้แก่ตนเองและสังคม

การรู้สารสนเทศกับสังคมเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง ควรสร้างความพอดี 5 ประการ

1. ความพอดีด้านจิตใจ
2. ความพอดีด้านสังคม
3. ความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. ความพอดีด้านเทคโนโลยี
5. ความพอดีด้านเศรษฐกิจ

การรู้สารสนเทศกับสังคมเศรษฐกิจพอเพียง

สรุป

ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่มั่นคงยั่งยืน

- * คือ การปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
- * เป็นการบูรณาการฐานที่มั่นคงและยั่งยืน

นโยบายของรัฐกับการรู้สารสนเทศ

คุณสมบัติที่ควรมีในการรู้สารสนเทศ

1. ตระหนักรู้ว่าสารสนเทศที่ถูกต้องสมบูรณ์สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้
2. รู้ว่าตนเองมีความต้องการสารสนเทศใด
3. สามารถตั้งคำถามหรือระบุความต้องการสารสนเทศของตนเองได้
4. สามารถระบุหรือชี้แหล่งสารสนเทศที่จะค้นหาได้
5. สามารถพัฒนาวิธีการค้นหาสารสนเทศได้

นโยบายของรัฐกับการรู้สารสนเทศ

- 6. สามารถเข้าถึงแหล่งสารสนเทศทั้งที่จัดเก็บอยู่ในสื่อคอมพิวเตอร์และสื่อรูปแบบอื่นๆได้
- 7. สามารถประเมินคุณค่าสารสนเทศได้
- 8. สามารถจัดกลุ่มหรือหมวดหมู่สารสนเทศเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้
- 9. สามารถบูรณาการสารสนเทศใหม่ๆเข้ากับองค์ความรู้ที่มีอยู่เดิมได้
- 10. สามารถใช้สารสนเทศในการคิดเชิงวิเคราะห์ และใช้สารสนเทศในการแก้ปัญหาได้

นโยบายของรัฐกับการรู้สารสนเทศ

ดังนั้น ผู้รู้สารสนเทศจึงเป็นผู้ที่มีความรู้และความสามารถที่สำคัญ คือรู้ความต้องการสารสนเทศ สามารถค้นหาและประเมินคุณค่าสารสนเทศ สามารถคิดเชิงวิเคราะห์ ซึ่งเป็นผลสัมฤทธิ์ที่สำคัญของการรู้สารสนเทศ นอกจากนี้ ยังสามารถสื่อสารสนเทศโดยใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีที่เหมาะสมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประการสุดท้ายคือ มีความเข้าใจเรื่องจริยธรรม และมีจริยธรรมในการใช้สารสนเทศ

นโยบายของรัฐกับการรู้สารสนเทศ

ความจำเป็นที่จะต้องมีทักษะการรู้สารสนเทศ

1. เราอาศัยอยู่ในสังคมสารสนเทศ
2. สารสนเทศ เป็นเครื่องอุปโภคที่ไม่มีที่สิ้นสุด และเราต้องการให้สารสนเทศได้แพร่หลายและเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเรา
3. เทคโนโลยี ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งวิธีการและความก้าวหน้าทั้งในด้านการจัดสร้างและการจัดเก็บสารสนเทศ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่เราจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงทักษะ และยุทธวิธีในการเข้าถึงสารสนเทศ

การรู้สารสนเทศของปางชน

ในฐานะห้องสมุดทำอย่างไรให้คนไทยรับรู้สารสนเทศ

1. เป็นผู้ชี้แนะให้คนรู้จักคิด
2. เป็นบริบทใหญ่ในสังคม
3. เป็นเพื่อนคู่คิด
4. เป็นนักคิด นักบริการ
5. นำความผิดพลาดมาพิจารณาและปรับปรุง

การรู้สารสนเทศของปางชน

การทำห้องสมุดให้เป็น 5 stars learning resource center

1. Inside : รู้จักผู้ใช้อย่างลึกซึ้ง
2. Info : เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้ใช้
3. Inspire : สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ใช้อยากค้นคว้า รวมถึงการสร้างบรรยากาศที่ดี
4. Intrend : ตามยุคตามสมัยทัน อย่าทำอะไรที่ยึดติดกับสิ่งเดิม ต้องทันรับกับการปรับเปลี่ยนได้โดยง่าย
5. Integrate : ต้องบูรณาการห้องสมุดให้เข้ากับสถานการณ์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ

การรู้สารสนเทศของนางชวน

ข้อคิดสำหรับบรรณารักษ์ในยุคปัจจุบัน

1. เป็น Professional

2. Update ความรู้ทั้งทางบรรณารักษ์ และ IT

3. สร้างภาคีความร่วมมือ

4. มี plan ในการทำงาน

การรู้สารสนเทศของปวงชน

5. ทำงานประจำให้เป็นงานวิจัย กระตุ้นให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆจากงานประจำของเรา
6. สร้างนโยบายที่ชัดเจน
7. ถ้าหากสามารถผลักดันให้มี license สำหรับวิชาชีพขึ้นมาได้ ก็จะเป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า และความสำคัญ
8. สิ่งใดที่พอทำได้ ให้ทำโดยไม่ต้องรีรอ

แหล่งที่มาของข้อมูล

เอกสารประกอบการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2550 และประชุม
วิชาการสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย เรื่อง “ การรู้สารสนเทศ
ของปวงชน : เรียนรู้เพื่อสังคมเศรษฐกิจพอเพียง ” วันที่ 18-21
ธันวาคม 2550 ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ กรุงเทพมหานคร

สวัสดิ์